T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019 / 628
KARAR NO : 2019 / 817
KARAR TR : 23.12.2019

ÖZET: 6360 sayılı Yasa'nın Geçici 1. Maddesi uyarınca Ordu Valiliği tarafından oluşturulan Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu tarafından alınan karar gereğince Kumru İlçesi Avdullu Köyü (Mh.) sınırları içinde bulunan 122 ada 1 parsel sayılı taşınmazın tapuda davalı adına tescil edilmesinin hatalı olduğundan bahisle; tapunun iptali ile davacı adına tapuya tesciline karar verilmesi istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Kumru Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M.B.
Davalı : Kumru Mal Müdürlüğü

O L A Y : 1-a)Davacı vekili dilekçesinde; Kumru İlçesi Avdullu Köyü(Mh.) sınırları içinde bulunan 122 ada 1 parsel sayılı taşınmazın tapuda davalı adına tescil edildiğini, bunun hatalı olduğunu; bu parselin kadastro tespitinde Avdullu köyü adına tespit gördüğünü, Avdullu köyünün, Ordu ilinin büyükşehir belediyesi olmasından sonra müvekkili Belediyeye ait bir mahalleye dönüştüğünü ve Köy'ün tüzel kişiliğinin kalkmasıyla, bu köye ait malların da müvekkili kuruma kaldığını; dava konusu parsel üzerinde sadece camii dışında, köy odası olarak kullanılan bir yapı, yemekhane ve lojmandan oluşan bir tesis bulunduğunu; bu tesisin Diyanet İşleri Başkanlığı veya Diyanet Vakfi ile hiçbir ilgisinin bulunmadığını; Camiye ait bir yer olmadığını; belirtilen yapılar ve yapıların bulunduğu yerin Avdullu köyüne, dolayısıyla şimdi de müvekkili kuruma ait bulunduğunu; bu nedenle tespitin Avdullu Köyü adına yapıldığını, daha sonra Komisyon Kararı ile taşınmazın Hâzineye bırakılmasının hatalı olduğunu, davanın bu nedenle açıldığını; aynı taşınmazla ilgili açılmış 2016/23 E sayılı dava bulunduğundan, her iki davanın birleştirilmesinin gerektiğini ifade ederek; tapunun iptali ile müvekkili adına tapuya tesciline karar verilmesi, (tamamı mümkün olmazsa keşifle ortaya çıkacak kısmın) ve yapıların(köy odası, yemekhane, lojmanın bulunduğu) müvekkili kurum adına tapuya tesciline karar verilmesi istemiyle 26.4.2017 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

1-b)Kumru Asliye Hukuk Mahkemesi: 3.7.2017 gün ve E:2017/58, K:2017/103 sayı ile, "(…)Kumru Asliye Hukuk Mahkemesinin 2016/23 Esas sayılı dosyasının incelenmesinde, davacısının Türkiye Diyanet Vakfi olduğu, dava konusunun, Kumru İlçesi Avdullu Mahallesi sınırları içinde bulunan 122 ada 1 parsel sayılı taşınmaz olduğu, kadastro tespitinin hatalı olması sebebi ile tapu iptal ve tescili talep edildiği, mahkememiz dosyası bakımında da aynı taşınmaza yönelik tapu iptal ve tescil davası açıldığı anlaşılmakla, biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek nitelikte olması, mahkeme kararları arasında aynı konuda farklı kararların verilme ihtimalinin önlenebilmesi adına Kumru Asliye Hukuk Mahkemesinin 2016/23 Esas sayılı dosyası ile mahkememiz dosyasının birleştirilmesine karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Dosyamız ile Kumru Asliye Hukuk Mahkemesinin 2016/23 Esas sayılı dosyası arasında bağlantı olduğu anlaşıldığından, 6100 sayılı HMK'nın 166/1 maddesi gereğince Kumru Asliye Hukuk Mahkemesinin 2016/23 Esas sayılı dosyası ile BİRLEŞTİRİLMESİNE,

2-Yargılamaya önceki tarihli 2016/23 Esas sayılı dava dosyası üzerinden devamına(…)" karar vermiştir.

1-c)Kumru Asliye Hukuk Mahkemesi: 7.2.2018 gün ve E:2016/23, K:2018/26 sayı ile uyuşmazlığın esasını inceleyerek, "(…)Keşifte dinlenen tanıklar, uygulanan tapu kayıtları ve alınan 30.11.2017 tarihli ve 18.04.2017 tarihli teknik bilirkişi raporlan ile davacının dayanmış olduğu Ordu İli Kumru İlçesi Aşağıdamlalı Mah. Cilt No:56 Sayfa No:65 Sıra No: 14 Ağustos 1990 tarihli tapu kaydının dava konusu taşınmaza uyup uymadığı noktasında değerlendirme yapılmış, tapu kaydına dayanak Kumru Asliye Hukuk Mahkemesinin 1986/54 Esas sayılı dosyasında yapılan keşif neticesinde alınan teknik raporunda da değerlendirilmesi neticesinde, mahallinde dinlenen tanıklar, alınan teknik bilirkişi raporları ve celbedilen tapu kayıtlarının değerlendirilmesi ile mahkememizce de teyit edildiği üzere dava konusu taşınmazlar ile davacı tarafından dayanılan tapu kayıtlarının hudutları itibariyle uyduğu anlaşılmıştır. Kadastro Kanunu madde 13 gereği öncesi tapulu taşınmazlarının kayıt sahibi adına tescil edilmesi kayıt sahibinden başkası zilyet Kayıt sahibi veya mirasçılarının kadastro teknisyeni huzurunda muvafakatları halinde zilyet adına veya Zilyet, taşınmaz malı, kayıt malikinden veya mirasçılarından veya mümessillerinden tapu dışı bir yolla iktisap ettiğini, onların beyanı veya herhangi bir belge ile veya bilirkişi veyahut tanık sözleriyle ispat ettiği ve ayrıca en az on yıl müddetle çekişmesiz, aralıksız ve malik

sıfatıyla zilyet bulunduğu takdirde zilyet adına, ya da kayıt sahibinin yirmi yıl önce gaipliğine hüküm verilmiş veya tapu sicilinden malikin kim olduğu anlaşılamamış ise çekişmesiz ve aralıksız yirmi yıl müddetle ve malik sıfatıyla zilyet bulunan kimse adına tespit olunur. Kadastro tespiti sırasında öncesi tapulu olan dava konusu taşınmaz, tapusuz taşınmazlar gibi Kadastro Kanunu 14. ve 16. maddesine göre hatalı olarak tespit ve tescil yapılmıştır. Dava konusu parselin kadastro öncesi de tapulu bir yer olduğuna göre, TMK'nun 706, 2644 sayılı Tapu Kanunu'nun 26, Noterlik Kanunu'nun 60 ve 89. maddeleri uyarınca kural olarak haricen yapılan her türlü satışın hukuken sonuç doğurması, alıcısına herhangi bir hak bahşetmesi düşünülemez. Kumru Asliye Hukuk Mahkemesinin 1986/54 Esas ve 1987/13 Karar sayılı ilamı ile Mahmet Baz isimli kişiye ait olduğuna hükmedilen ve bu kişi tarafından davacı vakfa tapuda devredilmiş olduğu anlaşılmış davacının davası, tapu maliki olan Maliye Hâzinesi ve Diyanet İşleri Başkanlığına tahsisli olması nedeni ile kullanım hakkı Diyanet İşleri Başkanlığına ait olduğundan her iki davalının zorunlu dava arkadaşı olması sebebi ile her iki davalı yönünden de aynı sebeple davanın kabulüne karar verilmiş ve dava konusu taşınmazın hatalı tespit sonucu oluşan tapu kaydının iptali ile davacı Türkiye Diyanet vakfi adına tapuya kayıt ve tesciline karar verilmiştir. İnşaat bilirkişi raporu ile dava konusu taşınmazın değeri muhtesatıyla birlikte 504.702,56 TL tespit edilmiş, vekalet ücreti bu miktar üzerinden hesaplanmıştır.

Birleşen dava bakımından ise davacı tarafından dayanılan sebeplerin 6360 sayılı Kanun kapsamında alınan komisyon kararlarının hatalı olması, köy tüzel kişiliğinin kalkması nedeni ile dava konusu taşınmazın davacı Kumru Belediye Başkanlığına kalması gerektiğinden bahisle tapunun iptali ve davacı adına tescili, talep kabul edilmez ise yapıların bulunduğu kısmın davacı adına tesciline talep etmiş, yukarıda asıl dava bakımından belirtilen gerekçeler doğrultusunda Kumru Asliye Hukuk Mahkemesinin 1986/54 Esas ve 1987/13 Karar sayılı ilamı ile Mahmet Baz isimli kişiye ait olduğuna hükmedilen ve bu kişi tarafından davacı vakfa tapuda devredilmiş olan dava konusu taşınmazın köy tüzel kişiliği adına yapılan tespitinin hatalı olduğu anlaşılmış dolayısıyla davacının iddialarının dayanaksız olduğuna kanaat getirilmiş tüm bu nedenlerle hukuki dayanaktan yoksun, komisyon kararı olan idarenin iç işleyişine ait bir nedene dayalı olarak açılmış birleşen davanın reddine karar verilmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Mahkememizin 2016/23 Esas sayılı davası bakımından;

DAVANIN KABULÜ ile; Ordu ili Kumru ilçesi Avdullu Mahallesi 122 ada 1 parsel sayılı taşınmazın davalılardan Maliye Hâzinesi adına kayıtlı olan tapu kaydının iptali ile davacı Türkiye Diyanet vakfi adına tapuya kayıt ve tesciline,

(…)

Mahkememizin 2017/58 Esas sayılı birleşen davası bakımından;

DAVANIN REDDİNE(…)" karar vermiş; bu karara karşı istinaf yoluna başvurulmuştur.

1-d)Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 2.Hukuk Dairesi: 6.7.2018 gün ve E:2018/820, K:2018/934 sayı ile, "(…)Dava, tapu iptal ve tescil istemi niteliğindedir.

Çekişmeli Avdullu Mahallesi 122 ada 1 parsel sayılı taşınmazın 1089,49 m2 yüzölçümü ile ve betonarme 1 katlı Kur'an Kursu binası ve bahçesi niteliği ile belgesizden 3402 Sayılı Kadastro Kanununun 16/A maddesi gereği Avdullu Köyü Tüzel Kişiliği adına tespit ve itiraz edilmeksizin kesinleşmesi üzerine tapuya tescil edildiği, sonrasında 08.07.2004 tarihli tashihen devir edinme nedenine dayalı olarak davalı Hazine adına tapuya kayıt edildiği anlaşılmıştır.

Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde, herhangi bir davanın, o hukuk sistemine dâhil yargı kollarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel koşullarından olup mahkemece resen dikkate alınması gereklidir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesinde "Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür." hükmü, Geçici 1. maddesinin 1. fikrasında; "Bu Kanundaki devir, tasfiye ve paylaştırma işlemlerini yürütmek üzere vali tarafından, bir vali yardımcısının başkanlığında, valinin uygun göreceği kurum ve kuruluş temsilcilerinin ve ilgili belediye başkanlarının katılımıyla devir, tasfiye ve paylaştırma komisyonu kurulur. Bu komisyona yardımcı olmak üzere valinin görevlendirmesi ile alt komisyonlar da kurulabilir." hükmü, 5.fikrasında da "Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, valiliklere, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığına, büyükşehir belediyesine ve bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredilmesine karar verilir." hükmü yer almaktadır.

Somut olayda, birleşen dosyada davacı Kumru Belediye Başkanlığı dava dilekçesinde, bildirdiği yapılar ve yapıların bulunduğu zeminin Avdullu Köyüne ait iken 6360 Sayılı Yasa hükümlerine göre kendisine ait olduğunu, ancak sonrasında alınan komisyon kararı ile taşınmazın Hazine'ye bırakılmasının hatalı olduğunu ve bu nedenle dava açtığını bildirmiş olup, bu haliyle davacının çekişmeli taşınmazın öncesinde Avdullu Köyü adına tespit ve tescil edilmesine bir itirazının bulunmadığı, davacının itirazının 6360 Sayılı Yasa uyarınca oluşturulan Ordu Valiliği Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca alınan karar uyarınca taşınmazın Hazine adına tashihen tapuya tescil edilmesine yönelik olup davacı Belediye'nin esasen Komisyonca taşınmazın adlarına devri gerekirken Hazine'ye devredilmesinin isabetsiz olması nedeniyle ve kadastrodan sonra doğan bu hakka dayanarak dava açıp tapu iptali ve tescil istediği, bir başka deyişle davacının 6360 sayılı Kanun uyarınca tüzel kişiliği sona eren Avdullu Köyü'ne ait taşınmaz malın ilgili idareler arasında paylaştırılması sırasında kendisine devri gereken emvalin başka idarelere devredildiğinden bahisle eldeki birleşen davayı açtığı (Aynı doğrultuda Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 2015/14710,2017/3912 Esas,Karar sayılı ilamı) anlaşılmış olup, hal böyle olunca idari işlem niteliğinde olan ve 6360 Sayılı Yasa gereğince oluşturulan Ordu Valiliği Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyon kararının iptaline yönelik açılan dava yönünden idari yargı yeri görevli olmasına rağmen

mahkemece resen gözetilmesi gereken görev hususu gözetilmeksizin karar verilmiştir.

Bu hale göre mahkemece davacı Kumru Belediye Başkanlığı tarafından açılan davanın tefrik edilerek birleşen dosya yönünden görevsizlik kararı verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi isabetsiz olup 6100 Sayılı HMK'nın 353/1-a-3. maddesi gereği aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiş, kaldırma nedenine göre bu aşamada davacı Belediye Başkanlığı ve esas dosya açısından verilen karara yönelik davalı Hazine temsilcisinin işin esasına yönelik istinaf nedenleri incelenmeksizin yazılı şekilde karar oluşturulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

Davacı Kumru Belediye Başkanlığı vekili ile davalı Hazine temsilcisinin istinaf başvurularının 6100 Sayılı HMK'nın 353/1-a-3. maddesi gereği esasa ilişkin sebepler incelenmeksizin görev yönünden ayrı ayrı KABULÜNE,

Kumru Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 07/02/2018 tarih 2016/23,2018/26 E-K. sayılı kararının KALDIRILMASINA,

Dairemiz kararına uygun şekilde karar verilmek ve gerekli işlemler tamamlanmak üzere dosyanın kararı veren Kumru Asliye Hukuk Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE(…)"kesin olmak üzere karar vermiştir.

1-e)KUMRU ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 13.3.2019 gün ve E: 2018/187, K:2019/25 sayı ile, "(…)Bozularak dönen mahkememize ait 2016/23 esas sayılı dosyamız mahkememizin 2018/126 esasına yeniden kaydedilmiş, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi ilamı gereği mahkememizin 2016/23 Esas sayılı dosyası ile birleştirilen 2017/58 esas sayılı dosyası da tefrik edilerek mahkemenizin 2018/187 esasına kayıt edilmiştir.

(…)

Dava dilekçesi, cevap dilekçesi, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi ilamı ve dosyada bulunan diğer tüm bilgi ve belgeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde eldeki davanın; tapu iptali ve tescili davası olduğu, dava konusunun Kumru İlçesi Avdullu Mahallesi sınırları içinde bulunan 122 ada 1 parsel sayılı taşınmaz olduğu, davacının 6360 sayılı Kanun uyarınca tüzel kişiliği sona eren Avdullu Köyü'ne ait taşınmaz malın ilgili idareler arasında paylaştırılması sırasında kendisine devri gereken emvalin başka idarelere devredildiğinden bahisle eldeki davayı açtığı (Aynı doğrultuda Danıştay Sekizinci Dairesi'nin 2015/14710,2017/3912 Esas,Karar sayılı ilamı) anlaşılmış olup hal böyle olunca idari işlem niteliğinde olan ve 6360 Sayılı Yasa gereğince oluşturulan Ordu Valiliği Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyon kararının iptaline yönelik açılan dava yönünden idari yargı yeri görevli olduğu ve bu hususun resen mahkemece gözetilmesi gerektiğinden aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Her ne kadar mahkememizde Kumru Belediye Başkanlığı tarafından 26/04/2017 tarihli havale dilekçesi ile Hazine-i Mâliyeyi temsilen Kumru Mal Müdürlüğüne karşı, Kumru İlçesi Avdullu Köyü 122 Ada 1 parsel sayılı taşınmazın paylaştırılması sırasında kendisine devri gereken emvalin başkasına devri gerçekleştiğinden bahisle, tapusunun iptali ile davacı kurum Kumru Belediyesi Başkanlığı lehine tesciline yönelik tapu iptali ve tescili davası açılmış ise de; yapılan işlemin idari işlem niteliğinde olduğu ve 6360 sayılı yasa uyarınca oluşturulan Ordu Valiliği Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyon kararının iptaline yönelik açılan davanın idari yargı yerinin görevli olduğu anlaşıldığından açılan dava dilekçesinin REDDİNE(…)" karar vermiş; bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

2-a)Davacı vekili, Asliye Hukuk Mahkemesine verdiği 9.7.2019 tarihli dilekçe ile, kararın kesinleşmesine müteakip dosyanın görevli idari yargı yerine gönderilmesini talep etmiş; Mahkemece gönderilmesi üzerine dosyanın İdari Yargı yerinde esas kaydı yapılmıştır.

2-b) ORDU İDARE MAHKEMESİ: 20.8.2019 gün ve E: 2019/1246 sayı ile, "(…)6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 2/1 inci maddesinde "Dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla, şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme, aksine bir düzenleme bulunmadıkça asliye hukuk mahkemesidir" hükmüne yer verilmiştir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 997. ve izleyen maddelerinde, tapu siciline kaydedilecek taşınmazlar, taşınmazların tescil ve terkinine ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, 997. maddesinin 3. fıkrasında, sicilin örneği, nasıl tutulacağı ve yardımcı sicillerin tüzükle belirleneceği hükme bağlanmıştır. Aynı Kanun'un 1006. maddesinde, "Tapu idarelerinin kuruluş, işleyiş ve hizmetlerinin yürütülmesi, özel kanun hükümlerine tabidir." hükmüne; 1007. maddesinde, "tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan Devlet sorumludur. Devlet zararın doğmasında kusuru bulunan görevlilere rücu eder. Devletin sorumluluğuna ilişkin davalar, tapu sicilinin bulunduğu yer mahkemesinde görülür." hükmüne; 1027. maddesinde, ilgililerin yazılı rızaları olmadıkça, tapu memuru, tapu sicilindeki yanlışlığı ancak mahkeme kararıyla düzeltebilir. Düzeltme, eski tescilin terkini ve yeni bir tescilin yapılması biçiminde de olabilir." hükmüne yer verilmiştir

Anılan Yasaya dayanılarak çıkarılan Tapu Sicili Tüzüğünün 69. maddesinin 1. fıkrasında da, "Tapu sicilinde terkin, tescilin kendisine hak sağladığı kimsenin istemine ya da yetkili makam veya mahkeme kararına istinaden yapılır." kuralına yer verilmiştir.

Tapu sicilinde tescil, terkin ve tashih istemlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar; kural olarak, bu istemlerin mülkiyet veya sınırlı ayni hakların doğması, kısıtlanması ya da ortadan kalkmasına yönelik olması nedeniyle, adli yargı yerinin görevine girmektedir.

Bu durumda, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile dava dilekçesinde yer alan davacı belediye talebinin birlikte değerlendirilmesinden; tapu siciline yapılan tescilin iptali davasının, taşınmazın aynına (malvarlığı haklarına) ilişkin bir dava olduğundan; bu davanın görüm ve çözüm yerinin adlî yargı bünyesinde yer alan taşınmazın aynına (malvarlığı haklarına) ilişkin davaları görmekle görevli olan hukuk mahkemeleri olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına ve bakılmakta olan davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin konu hakkında karar vermesine kadar ertelenmesine, dava dosyası ile Kumru Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2018/187 sayılı dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne

gönderilmesine…" karar vermiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 23.12.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosyanın, 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca incelenmesinden:2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" ve 27. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder" denilmiştir.

Öte yandan; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasında, "1. (Değişik: 5/4/1990-3622/2 md.) Çözümlenmesi Danıştayın, idare ve vergi mahkemelerinin görevlerine girdiği halde, adli (…)[1] yargı yerlerine açılmış bulunan davaların görev noktasından reddi halinde, bu hususlaki kararların kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabilir. Görevsiz yargı merciine başvurma tarihi, Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine başvurma tarihi olarak kabul edilir.[1] " hükmü yer almıştır.

Hukuk uyuşmazlıklarında, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi, ancak aynı yargı düzeni içinde yer alan mahkemeler arasında olanaklı olup; bu hususa ilişkin 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 20. maddesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1. fıkrası (a). bendinin ikinci cümlesinde yer alan "görev" kuralları, aynı yargı düzeni içindeki mahkemelerin işbölümü esasına ilişkin düzenlemelerdir. Oysa yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda, görevli olduğundan bahisle farklı bir yargı düzeninde yer alan mahkemeye dava dosyasının gönderilebilmesine olanak tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır.

Göreve ilişkin kararın, işbölümü esasına göre veya yargı yolu bakımından verilmiş olması farklı sonuçlar doğurmaktadır. Şöyle ki; işbölümü esasına göre verilen görevsizlik kararı sonucu dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi durumunda, dava başvuru tarihi itibariyle görevli mahkemede açılmış sayılmaktadır. Yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda ise, görevli olduğu işaret edilen yargı yerine, bu yargı yerinin uyguladığı usul kurallarına uygun olarak yeniden dava açılması zorunlu bulunmaktadır.

Olay kısmında belirtildiği üzere, adli yargı yerince, Mahkemenin görevsizliğine karar verildikten ve kararın kesinleşmesinden sonra; davacı vekilince adli yargı yerine verilen dilekçe ile, dosyanın, görevli İdare Mahkemesine gönderilmesi talep edilmiş; adli yargı yerince üst yazıyla dava dosyası idari yargı yerine gönderilmiş ve bu yargı yerince, kendisine gelen adli yargı yerine ait dava dosyası üzerinde inceleme yapılarak 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verilmiş olup, yukarıda yapılan açıklamalara göre, 2577 sayılı İ.Y.U.K.'nun 3. ve 9. maddelerinde öngörülen şekilde usulüne uygun olarak idari yargı yerine açılmış bir dava bulunduğundan söz etmek olanaksızdır.

Durum böyle olmakla birlikte, kamu düzenine ilişkin bulunan usul eksikliğinin tespiti ve düzeltilebilmesi Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görev ve yetkisi dışında kaldığından, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının varlığı kabul edilerek çözüme kavuşturulması, Anayasa'nın ekonomiklik ve süreklilik prensiplerine, dava ekonomisine ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına da uygun düşecektir.

Diğer taraftan; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İkinci Dairesinin 14.10.2008 tarihli Mesutoğlu –Türkiye kararında (Başvuru No: 36533/04); İdari Yargılama Usulü Kanununun 9. maddesinin uygulamasının çok katı biçimde ve aşırı şekilci gerçekleşmesi nedeniyle, başvuranların mahkemeye erişim haklarının ve dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6/1 nci maddesinin ihlal edildiği sonucuna varıldığı hususu da gözetildiğinde; olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi amacıyla, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre yapılan başvurunun

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 6360 sayılı Yasa'nın Geçici 1. Maddesi uyarınca Ordu Valiliği tarafından oluşturulan Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu tarafından alınan karar gereğince Kumru İlçesi Avdullu Köyü (Mh.) sınırları içinde bulunan 122 ada 1 parsel sayılı taşınmazın tapuda davalı adına tescil edilmesinin hatalı olduğundan bahisle; tapunun iptali ile davacı adına tapuya tesciline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

12.11.2012 tarih ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 06.12.2012 tarihinde yayımlanmıştır. Bu kanun gereğince; hangi illerde Büyükşehir Belediyesi ve ilçe kurulduğu, bu belediyelerle mevcut belediyeler arasındaki ilişkiler ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

6360 sayılı Kanun'un "Büyükşehir belediyesi kurulması ve sınırlarının belirlenmesi" başlıklı 1. maddesinde; "(1) Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

…

(3) Birinci ve ikinci fıkrada sayılan illere bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmıştır."

Geçici 1. maddesinde; " (1) Bu Kanundaki devir, tasfiye ve paylaştırma işlemlerini yürütmek üzere vali tarafından, bir vali yardımcısının başkanlığında, valinin uygun göreceği kurum ve kuruluş temsilcilerinin ve ilgili belediye başkanlarının katılımıyla devir, tasfiye ve paylaştırma komisyonu kurulur. Bu komisyona yardımcı olmak üzere valinin görevlendirmesi ile alt komisyonlar da kurulabilir.

(2) 1 inci maddeye göre tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köyler, mevcut personelini, taşınır ve taşınmazlarını, iş makineleri ve diğer taşıtları ile kamu kurum ve kuruluşlarına olan alacak ve borçlarını katılacakları ilçe belediyesine bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içinde bildirir. Bu belediye ve köylerin taşınmazlarının tahsisi ve kiralanması, iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, yeni nazım ve uygulama imar planının yapılması, imar planı değişikliği ve revizyonu ile her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmaları katılacakları ilçe belediyesinin onayına bağlıdır. Henüz ilçe belediyesi oluşmamış yerlerde bildirimler il belediyesine yapılır ve onaylar il belediyesince verilir. Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce ilanı yapılmış memur alımları hariç olmak kaydıyla, yine bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köyler tarafından nakil yoluyla atanacaklar da dâhil olmak üzere hiçbir şekilde yeni personel alımı yapılamaz ve bu belediye ve köyler tarafından aynı tarihten itibaren tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi geçecek şekilde veya mevcut hizmet alımlarının kapsamını ve personel sayısını genişletecek şekilde hizmet alımı sözleşmesi düzenlenemez.

(3) 1 inci maddeye göre tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köylerin personeli, her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilir. Devir işlemi ilk mahalli idareler genel seçimi itibarıyla uygulamaya konulur.

(4) Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idareleri; personelini, her türlü taşınır ve taşınmaz malları ile hak, alacak ve borçlarını bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde valiliğe bildirir. Bu idarelerin taşınmazlarının satışı, tahsisi ve kiralanması, iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmaları İçişleri Bakanlığının onayına bağlıdır. Bu Kanunun yayımlandığı tarihten önce ilanı yapılmış memur alımları hariç olmak kaydıyla, bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idareleri tarafından nakil yoluyla atanacaklar da dâhil olmak üzere hiçbir şekilde yeni personel alımı yapılamaz ve bu il özel idareleri tarafından aynı tarihten itibaren tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi geçecek şekilde veya mevcut hizmet alımlarının kapsamını ve personel sayısını genişletecek şekilde hizmet alımı sözleşmesi düzenlenemez.

5) Bu Kanun ile tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmaz malları, hak, alacak ve borçları, komisyon kararıyla ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşları ile bunların taşra teşkilatına, valiliklere, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığına, büyükşehir belediyesine ve bağlı kuruluşuna veya ilçe belediyesine devredilmesine karar verilir. Devir işlemi, yapılacak ilk mahalli idareler genel seçimi tarihinde uygulamaya konulur. Maliye Hazinesine devredilen taşınmazlar Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla kullanmakta olan kurumlara tahsis edilmiş sayılır. Hazinenin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan Maliye Bakanlığınca, bu Kanunun 1 inci maddesiyle tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerine, belediyelere ve köy tüzel kişiliklerine tahsis edilmiş olanlar; kuruluş kanunlarıyla kendilerine verilen kamusal nitelikteki görevleri yerine getirmeleri amacıyla ve komisyon kararıyla; ilgisine göre bakanlıklara, bakanlıkların bağlı veya ilgili kuruluşlarına, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına, büyükşehir belediyelerine, büyükşehir belediyelerinin bağlı kuruluşlarına ve ilçe belediyelerine tahsis edilmiş sayılır. (…)" hükümleri düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun " idari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı başlıklı 2. maddesiyle; "1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.(…) " idari dava türleri belirtilmiştir.

Dosyalar kapsamında yapılan incelemede; dava konusu edilen Avdullu Mahallesi 122 ada 1 parsel sayılı taşınmazın 1089,49 m2 yüzölçümü ile ve betonarme 1 katlı Kur'an Kursu binası ve bahçesi niteliği ile belgesizden 3402 Sayılı Kadastro Kanununun 16/A maddesi gereği Avdullu Köyü Tüzel Kişiliği adına tespit ve itiraz edilmeksizin kesinleşmesi üzerine tapuya tescil edildiği, sonrasında 08.07.2004 tarihli tashihen devir edinme nedenine dayalı olarak Hazine adına tapuya kayıt edildiği; davacı Kumru Belediye Başkanlığı tarafından, taşınmazın bulunduğu zeminin ve üzerindeki yapıların Avdullu Köyüne ait iken, 6360 Sayılı Yasa hükümlerine göre kendisine ait olduğu, ancak sonrasında alınan komisyon kararı ile taşınmazın Hazine'ye bırakılmasının hatalı olduğu ileri sürülerek dava açıldığı; davacı Belediyenin itirazının, açıkça belirtilmemekle birlikte, 6360 Sayılı Yasa uyarınca oluşturulan Ordu Valiliği Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca alınan karar uyarınca taşınmazın Hazine adına tashihen tapuya tescil edilmesine yönelik olduğu; esasen, Komisyonca taşınmazın adlarına devri gerekirken Hazine'ye devredilmesinin isabetsiz olması nedeniyle ve kadastrodan sonra doğan bu hakka dayanarak dava açıp tapu iptali ve tescil istediği; bir başka anlatımla, davacının, 6360 sayılı Kanun uyarınca tüzel kişiliği sona eren Avdullu Köyü'ne ait taşınmaz malın ilgili idareler arasında paylaştırılması sırasında kendisine devri gereken yapıların başka idarelere devredildiğinden bahisle dava açtığı anlaşılmıştır.

Yukarıda açıklanan yasal düzenlemeler ve somut uyuşmazlık birlikte irdelendiğinde; 6360 sayılı Yasa ile oluşturulan Ordu Valiliği Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca, Yasa'da öngörülen hükümler kapsamında alınan kararların uygulanmasına yönelik işlemin idari işlem niteliğinde olduğu; davanın konusunun yasa gereğince kurulan komisyon kararının uygulanmasına ilişkin bulunduğu anlaşılmış olup, belirtilen duruma göre, 6360 sayılı Yasa ve buna dayalı komisyon kararının yerine getirilmesine yönelik bulunan davada, anılan yasal düzenlemelere uygunluğunun

denetlenmesi gerektiğinden, davanın görüm ve çözümünde 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi gereğince idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ordu İdare Mahkemesinin, 20.8.2019 gün ve E:2019/1246sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ordu İdare Mahkemesinin, 20.8.2019 gün ve E:2019/1246 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE23.12.2019 gününde Üyelerden Mehmet AKSU, Birol SONER ve Aydemir TUNÇ'un KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle. Kumru ilçesi, Avdullu Köyü (Mah) sınırları içinde bulunan 122 Ada, 1 Parsel sayılı taşınmazın tapuda davalı adına tescil edildiğini, bu parselin kadastro tespitinde Avdullu Köyü adına tespit gördüğünü, Avdullu Köyünün Ordu İlinin Büyükşehir Belediyesi olmasından sonra müvekkili belediyeye ait bir mahalleye dönüştüğünü ve Köyün tüzel kişiliğinin kalkmasıyla bu köye ait malların da müvekkili kuruma kaldığını, dava konusu parsel üzerinde sadece cami dışında köy odası olarak kullanılan bir yapı, yemekhane ve lojmandan oluşan bir tesisin bulunduğunu, bu tesisin komisyon kararı ile tapusunun hâzineye bırakılmasının hatalı olduğunu, bu nedenlerle taşınmazın tapusunun iptali ile müvekkili belediye adına tapuya tesciline karar verilmesini dava ve talep etmiştir.

Uyuşmazlık; 6360 sayılı Yasanın uygulanmasından kaynaklanmaktadır.

6360 sayılı Ondört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmiyedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1. maddesine göre; "(1) Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van illerinde, sınırları il mülki sınırları olmak üzere aynı adla büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bu illerin il belediyeleri büyükşehir belediyesine dönüştürülmüştür.

……..

3533 sayılı Umumi Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediye veya Hususi İdarelere Ait Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yoluyla Halli Hakkında Kanunun 1. maddesine göre; "Umumi, mülhak ve hususi bütçelerle idare edilen daireler ve belediyelerle sermayesinin tamamı Devlete veya belediye veya hususi idarelere ait olan daire ve müesseseler arasında çıkan ihtilaflardan adliye mahkemelerinin vazifesi dâhilinde bulunanlar bu kanunda yazılı tahkim usulüne göre halledilirler".

Bu Kanunun 4. maddesine göre; "(Değişik madde: 30.12.1981 - 2570/1 md.)

Katma bütçe ile idare edilen daireler, belediyeler, özel bütçe ile idare olunan veya sermayesinin tamamı Devlet, belediye veya özel idarelere ait olan daire ve müesseselerin veya bu daire ve rnüesseselerden biriyle ikinci maddede yazılı dairelerden biri arasında çıkan uyuşmazlıklar, bulunduğu yerin ve taşınmaza ilişkin uyuşmazlıklarda, taşınmazın aynına yönelik olanlar hariç olmak üzere o taşınmazın bulunduğu yerin ve taraflar değişik yerlerde bulunuyorlarsa davalı durumunda olan daire veya müessesenin ve davalılar birden çok olduğu takdirde bunlardan birinin bulunduğu yerin yüksek dereceli hukuk mahkemesi başkanı veya hâkimi tarafından hakem sıfatıyla çözümlenir".

Tüm yukarıda açıklanan mevzuat incelendiğinde, somut uyuşmazlıkta, dava konusu taşınmazın tapusunun iptali ile davacı adına tapuya tescilinin talep edildiği, buna göre ihtilafin iki kamu kurumu arasında 3533 sayılı Yasa ve Türk Medeni Kanunu hükümleri uyarınca çözülmesi gerektiği, bu nedenle davaya bakmakla görevli yargı yerinin Adli Yargı olduğu kanaatiyle Sayın Çoğunluğun İdari Yargı görevlidir yönündeki kararına katılmıyoruz. 23.12.2019

Mehmet	Birol	Aydemir
AKSU	SONER	TUNÇ